

دستورالعمل آزمایشگاه های شیر تحت پوشش مرکز اصلاح نژاد و بهبود تولیدات دامی کشور

۱- تعریف آزمایشگاه :

به محلی اطلاق میگردد که در راستای اهداف اصلاح نژادی مرکز اصلاح نژاد و بهبود تولیدات دامی کشور نمونه های شیر حاصل از رکورد گیری را از نظر تعیین ترکیبات موجود در آن مورد آنالیز قرار داده و نتایج را به دامدار و مرکز جهت برآوردهای اصلاح نژادی و بهبود مدیریت گله ارسال می نماید .

۲- اهمیت آزمایشگاههای شیر :

یکی از منابع تامین اطلاعات مورد نیاز مراکز اصلاح نژادی و همچنین تامین اطلاعات جهت بهبود مدیریت گله های شیری (دام سنگین و سبک) می باشد .

شرایط لازم آزمایشگاههای شیر :

محل ، تجهیزات ، پرسنل ، مواد مصرفی ، سیستم سرویس و نگه داری ، کالبراسیون ، نظارت محل آزمایشگاه : واقع در بخشی از جهاد استان که متناسب با حجم فعالیت و نوع سیستم پیش بینی شده با نظارت کارشناسان مرکز سکوبندی میگردد و می بایست مجهز به آب و برق ، گاز ، تلفن ، سیستم گرمایشی و سرمایشی و سیستم ایمنی و بهداشتی مناسب باشد.

تجهیزات :

بسته به نوع آزمایش تجهیزات مناسب که مورد تأیید سازمان ICAR باشد، تجهیز می گردد.

روشهای آزمایشگاهی :

۱- مرجع :

در آزمایشاتی که به روش مرجع یا دستی انجام میگردد بسته به نوع آزمایش نیاز به تجهیزاتی می باشد از جمله تعیین درصد چربی شیر به روش ژربر یا تعیین درصد پروتئین شیر به روش کج‌دلال یا تعیین سلولهای سوماتیک به روش مستقیم یا میکروسکوپی و غیره

در این راستا تجهیزات و مواد شیمیایی مورد نیاز جهت انجام آزمایشات مورد نیاز می باشد شامل بن ماری ، سانتریفوژ ، شیکر ، اسپکتوفتومتر ، بوتیرومتر و غیره

۲- روش الکترونیکی :

در این روش جهت اندازه‌گیری پارامترهای تشکیل دهنده شیر در آزمایشگاههای شیر تحت پوشش مرکز از تجهیزاتی باید استفاده گردد که مورد تایید سازمان ICR بوده و استانداردهای سازمان ICR را دارا باشد از جمله تجهیزات شرکت فوس دانمارک و دلتای هلند و بنت لی آمریکا، بدیهی است که استفاده از هر نوع تجهیزات متفرقه الکترونیکی دیگر در آزمایشگاههای شیر تحت پوشش مرکز ممنوع بوده و اجازه ورود اطلاعات خروجی از آنها به سایت مرکز داده نمی شود و مسئولیت آن بر عهده استفاده کننده از تجهیزات متفرقه می باشد .

تبصره: تجهیزات کارخانه های اعلام شده نیز می بایست دارای خدمات پس از فروش و گارانتی معتبر باشد.

پرسنل شاغل در آزمایشگاهها:

پرسنل آزمایشگاه شیر به افرادی اطلاق میگردد که ضمن داشتن مدرک مرتبط با علوم دامی ، آموزشهای لازم از جمله مستند سازی (برنامه رکورد ، آمار عملکرد روزانه و ماهیانه ، مواد مصرفی ، قطعات یدکی ، گزارشات کالیراسیون ، تعمیر و نگهداری ، تهیه و تنظیم اسناد مالی و سایر موارد) و کار در آزمایشگاه شیر و تجهیزات مربوطه را توسط کارشناسان مرکز اصلاح نژاد دام و بهبود تولیدات دامی با هماهنگی های بعمل آمده بین معاونت امور دام استان و مرکز گذرانده و مطابق آموزشهای دریافتی تسلط کامل بر وظایف محموله داشته و مجاز به اشتغال در بخش اپراتوری و مدیریت آزمایشگاه می باشند .

بدیهی است در نظارت های دوره ای مرکز ، چنانچه پرسنل وظایف خود را مطابق آموزشهای ارائه شده انجام ندهند از فعالیت آنها در آزمایشگاه جلوگیری بعمل می آید.

سرویس و نگه داری :

مسئولین آزمایشگاهی در بخش دولتی و شرکت های پیمانکار که به هر نحوی مجری امور آزمایشگاههای شیر می باشند موظف به ارائه خدمات سرویس و نگه داری تجهیزات توسط شرکتهای مرتبط با هماهنگی مرکز می باشند و در این خصوص تمامی موارد سرویس ، نگه داری ، تعویض ، تعمیر می بایست مکتوب به مرکز اعلام گردد تا بلافاصله بعد از اقدامات انجام شده توسط کارشناسان مرکز نسبت به کنترل کالیراسیون تجهیزات اقدام گردد تا امکان هر نوع خطایی در سیستم حذف گردد . و در صورت عدم اطلاعات رسانی در این خصوص مسئولین آزمایشگاه و شرکتهای پیمانکار مسئول بوده و می بایست جوابگو باشند .

کالیراسیون :

تجهیزات الکترونیکی نیازمند دو نوع کنترل کالیراسیون می باشند .

- ۱ - کالیراسیون دوره آبی با توجه به حجم عملیات استان و صلاحدید کارشناسان مرکز اصلاح نژاد انجام می گردد .
- ۲ - کالیراسیون بعد از هر تعمیر ، سرویس ، تعویض قطعات با اطلاع مدیر یا پیمانکار آزمایشگاه به مرکز صحت کار کرد دستگاهها می بایست با انجام کالیراسیون توسط کارشناسان مرکز اصلاح نژاد کنترل و تأیید گردد

نظارت :

نظارت بر آزمایشگاههای شیر شامل دو بخش می باشد

- ۱ - نظارت توسط کارشناسان استانی : که در این نوع نظارت کارشناسان استانی حق نظارت بر آزمایشگاه را طبق شرایط فنی فوق را دارا بوده و در صورت مشاهده هر گونه مسئله یا مشکلی مراتب را کتبا " به مرکز اعلام می نمایند .
- ۲ - نظارت توسط کارشناسان مرکز : در این نوع نظارت کارشناسان مرکز آزمایشگاه شیر با توجه به وظایف حاکمیتی خود مجاز به بازدیدهای سرزده ویا با اطلاع می باشند. و بخش خصوصی و دولتی موظف به همکاری با کارشناسان مرکز بوده و این نظارت بر تمامی موارد از قبیل نوع و ارائه خدمات و نحوه انجام کار ، سرویس و نگه داری دستگاهها" کالیراسیون ، بررسی اطلاعات موجود در سیستم نرم افزاری ، کنترل بهاء دریافتی طبق تعرفه ها ابلاغی وزیر محترم جهاد کشاورزی ، ایمنی ، بهداشتی ، صحت و سقم نتایج و فعالیت ها و کنترل برنامه رکورد ، نظارت بر تامین و نصب قطعات و مواد مصرفی و شرایط نگه داری مواد مصرفی و چگونگی تهیه مواد ، کنترل مدارک پرسنل شاغل ، نظارت بر انتقال اطلاعات به دامداران و مرکز و سایر موارد را مورد بررسی قرار داده و در صورت مشاهده هر گونه مشکل یا تخلف و سوء استفاده از تجهیزات و یا اشکال در صحت اطلاعات ، کارشناسان ناظر مرکز نسبت به تذکر ، گزارش موارد تخلف و یا تعطیلی واحد آزمایشگاهی تا رفع ایرادات موجود اختیار لازم را دارا بوده و در صورت وارد آمدن هر گونه ضرر زیانی به دامداران مجری و یا مسئول آزمایشگاه موظف به جبران آن می باشد .

مواد مصرفی :

مواد مصرفی می بایست مورد تایید کارخانه سازنده دستگاه و دارای تاریخ مصرف بوده و با رعایت شرایط نگه داری در محل آزمایشگاه نگه داری گردد . لازم به ذکر است با توجه به وارداتی بودن محلولهای دستگاههای آنالیز شیر ،مدیریت هر آزمایشگاه با توجه به حجم عملیات استان نسبت به ذخیره مواد مصرفی حداقل سه ماهه اقدام نماید .